

דרום אמריקה - סיפור מסע I

הנחיתה ביבשת החדשה

הגענו לסנטיאגו בטיסה מטורפת ביום ג', 12/12/1989 אחה"צ. המסע היה מדהים. הוא התחיל יום קודם לכן בטיסה מווינגטון הקפואה למיאמי החמה, שם פגשנו את מיכל שהגיעה מניו יורק ואת איציק שנסע לבד בחברת תעופה אחרת לסנטיאגו (מאוחר יותר פגשנו אותו בסנטיאגו ואז הוא הצטרף אלינו "רשמית"). הטיסה הייתה אמורה להמריא ב-20:00, אבל – בגלל הבוליביאנים מעוררי החמלה הללו שבקושי ידעו לתפעל את מסוף המחשב שלהם ובשל תקלות רבות נדחתה ההמראה ל-23:30; כלומר, היא המריאה ברבע לאחת אחר חצות! אף אחד מהבוליביאנים לא התרגש מהאחור הזה וכל אנשי הצוות היו אדישים לחלוטין. כדי להוסיף עניין, עלה מספר נחיתות הביניים מ-3 ל-4 (הם נזכרו פתאום שיש להם גם מה לחפש בקראקס בירת ונצואלה) ותוך כדי הטיסה נוספה עוד תחנה. בקיצור – המראנו ונחתנו שש פעמים בדרך לסנטיאגו!!! זה היה סיוט שרוכך במקצת ע"י שלוש ארוחות (ערב, בוקר וצהריים) טובות מאד באופן מפתיע.

המסלול שהיה כך היה: מיאמי - קראקס - מנאוס (צפון ברזיל, בלב הג'ונגל של האמזונס) - סנטה קרוז (עיר במזרח בוליביה) - לה פאז (בירת בוליביה-הבריאה הכי גבוהה בעולם, דבר שהורגש ע"י סחרחורת וחולשה ברגע שירדנו מהמטוס) - אריקה (חור בצפון צ'ילה) - סנטיאגו. בקיצור, סיור בארבע ארצות דרום אמריקאיות בכרטיס אחד. במהלך הטיסה גם זכינו לכמה רגעי פחד בהם המטוס כמעט התפרק או צלל קצת בתוך כיסי-אוויר, אבל הדיילות והקפטן לא נראו מתרגשים במיוחד. אני יותר התרגשתי כיוון שהבוליביאנים הם לא הכי מפותחים ביבשת (דבר שניתן היה גם לראות מתוך הסתכלות מבעד לחלון בעת הטיסה מעל ארצם) ולא סמכתי במלוא מאודי על הקפטן שהטיס את המטוס.

בסוף נחתנו! עברנו במהירות את הביקורת וכל התיקים שלנו, יש לציין בגאווה, הגיעו ליעדם. נכנסנו למשרד המידע לתיירים על מנת לקבל אינפורמציה על מלונות ואוטובוסים. עלינו על אוטובוס לעיר ובדרך הבחנו שפרברי העיר נראים כמו ת"א בשנות החמישים (גם האוטובוסים נראים כמו האוטובוסים של פעם). מאוחר יותר, כאשר נסענו ל- Vina del Mar (עיר נופש על הים, כ-135 ק"מ דרומית לסנטיאגו), ראינו שגם הנוף מחוץ לעיר נראה מוכר משהו (דומה לנופי הכרמל או הרי ירושלים). כאילו לא נסענו כלל ושילמנו הון תועפות על מנת להישאר בארץ!

העם הצ'יליאני מתגלה עד מהרה כחביב, סבלני ולבבי – בדיוק כמו שכולם הזהירו אותנו. פשוט אנשים נפלאים שבא לחבק אותם (והדבר תקף גם לעיר הגדולה סנטיאגו ולא רק בעיירות הקטנות). אני הפכתי לדובר הקבוצה ומהר מאד מצאתי את עצמי מנהל שיחות מכובדות עם המקומיים בספרדית רצוצה מלאת שגיאות שגרמו להם לתקן אותי בחביבות. שכרנו חדר לשלושה, "סין באניו" (בלי שרותים צמודים), התרחצנו ויצאנו לסייר בעיר. גרנו שני מטרים מהכיכר המרכזית. סגנון הבנייה ספרדי וכך גם האנשים כמובן (רובם עירוב של ספרדים מאירופה ואינדיאנים מקומיים). יש עוני ברחובות - אבל לא עוני זועק. המון קבצנים ניגשים אליך ויש צורך לדחות אותם בעדינות (השיטה היעילה ביותר היא לענות להם בעברית). הסתובבנו בסנדלים בהמון השוק והדחוס כאשר לפתע התנפל עלינו איש מעונב בקריאות "שלום, שלום מה נשמע". זה היה יהודי כבן 35 שהשתוקק לפגוש מטיילים ישראלים. הוא דיבר במהירות ובהתרגשות והזמין אותנו לעשות אצלו חנוכה וקבלת שבת ועוד. קיבלנו ממנו המון הסברים בעברית, אבל הוא היה דביק וניג'ס. לפתע הבחינה מיכל באיציק (הבחור מנמה"ת במיאמי) בין ההמונים. עד מהרה הוא הסתפח אלינו רשמית וסופית. מדובר בבחור חביב בן 23 מקיבוץ שער הגולן. למחרת עברנו במלון לחדר לארבעה. באותו ערב, בהמשך, פשוט חפשנו מקום טוב לאכול וניסינו להפטר מהנדניק הצ'יליאני.

בסה"כ התרשמנו לטובה מהעיר הסואנת אך בעיקר מן האנשים. טוב ליבם היה נהדר. למשל, למחרת, כאשר ירדנו לרכבת התחתית, ניסינו להבין מי נגד מי ולפני שהספקנו לאמר "קה פסה", ניגש אלינו איש כבן 55 ולקח אותנו לדוכן הכרטיסים, הסביר לנו באדיבות איזו רכבת עלינו לקחת ומתי לרדת, והגדיל לעשות כאשר קנה לכולנו כרטיסים, מכיסו! או - כאשר עזבנו את המלון (היום) שכחנו שם גזייה שעלתה לנו \$75. שמנו את פעמינו לעבר טרמינל האוטובוסים. כעבור עשר דקות הליכה עצרה אותי חדרנית מהמלון, מתנשפת, שרצה אחרינו עם הגזייה בידה. אנו היינו המומים מכך ששכחנו את הגזייה, אך יותר מכך, מטוב ליבה ונחישותה של החדרנית. המסכנה הזיעה מהריצה אבל חייכה וצחקה (היא הייתה מבוגרת מאד).

אתמול היו פה הבחירות הכי גורליות בתולדות המדינה, בחירות שהביאו לסיום משטרו הצבאי של הגנרל פינושה (שהחל לפני 16 שנים) ותחילת דמוקרטיה (אלא אם פינושה יחליט לגייס לעזרתו שוב את הצבא ולדרוס את הדמוקרטיה הזו גם כן, מה שקשה לי להאמין לאור מה שראינו פה). לפני הבחירות לא היתה תכונה מיוחדת ברחובות: רק כרזות בזכות שלושת המועמדים לנשיאות. יום הבחירות הרס לנו המון תוכניות - זה היה יום שבתון והכל היה סגור. גם חנויות האוכל, אלה שיום קודם לכן המו מסועדים, היו סגורות! רק שני דוכני גלידה פעלו - אבל אנו רצינו ארוחת בוקר! כל מה שיכולנו לגרד באותו יום היו ופלים, ולחם וגבינה שהצלחנו למצוא אחה"צ. עשינו סיור בעיר וראינו נוכחות כבדה של משטרה וצבא, נגמ"שים והליקופטרים, והמון צוותי טלוויזיה ורדיו. כיוון שנשאנו לא פחות משלוש מצלמות, חשב אותנו צוות חדשות אמריקאי שפגשנו לקולגות. מול ארמון הנשיאות חזינו בחילופי המשמרות. איציק ביקש רשות לצלם וקיבל אותה. הוא החל לחפש פוזה מתאימה כאשר לפתע עצרה לידו מכונית, שמתוכה יצא קצין שביקש מאיציק לבוא איתו!! הוא היה מופתע ומיכל, שהיתה איתו, קראה לחיים ולי שכבר התרחקנו. אני דברתי עם הקצינים והסברתי להם, בספרדית, כן כן, שאיציק קיבל רשות מן החייל ושחוף מזה, הוא בכלל לא הספיק לצלם. בסוף העניין נגמר בכך שהקשוחים רשמו את פרטיו של איציק והבטיחו לי שלא תהיינה לנו שום בעיות. הם התרשמו מכך שאנו ישראלים, כיוון שהיו להם עוזי וגלילונים; ישראל, כידוע, מייצאת לפה הרבה נשק. בכלל - אנשים פה חושבים שישראל היא מעצמה ומאד מתרשמים מהיותנו ישראלים.

מאוחר יותר באותו יום ראינו דבר מדהים: בהלכנו בשדרה רחבה שעוברת ליד הנהר, נשבר לו לפתע, ללא כל התרעה, אחד מעצי הענק שלאורך השדרה, נפל לו על הכביש הרחב וחסם אותו, ובדרכו מטה גם קרע חוט חשמל. האנשים שעמדו לידו נדהמו וקפצו לצדדים. זה היה קצת מבהיל, שכן הגזע פשוט נשבר ללא כל סיבה נראית לעין. לאחר שנגרענו המשכנו בדרכנו לעבר ההר הגבוה "סן קריסטובל" שמשקיף על העיר ועל הרי האנדים שמאחוריה. על ראשו מצוי פסל עצום של מריה הקדושה שנראה מכל מקום בעיר. הרכבל שעולה למעלה היה מושבת בשל הבחירות (אותו יום היה מאד שקט ומאד שלו בעיר, דבר שנתגלה מאוחר יותר כשקט שלפני הסערה). התחלנו לטפס ברגל עד שבחור חביב באוטו קטן אסף את ארבעתנו למעלה וחסך לנו זמן רב. הנוף מלמעלה ומראה השקיעה היו מרהיבים. בפסגה, לרגלי מריה, ניתן למצוא פתקי חרס ועליהם תודות למריה בסגנון "תודה לך הבתולה הקדושה על שעזרת לי במבחנים בכימיה".

התחלנו לרדת בחזרה ברגל לעיר המוארת - דבר שלקח יותר משעה. כבר מלמעלה שמענו צפירות ויריות. תהינו האם מדובר בקולות שמחה או בביטויי אלימות. ככל שירדנו שמענו יותר ויותר צפירות ויריות שהתגלו כצפירות שמחה וזיקוקין די-נור. כשהגענו למטה נפלנו אל תוך השמחה הכי היסטורית שראיתי אי פעם. מכוניות עם דגל צ'ילה ותמונות של הנשיא הנבחר נסעו במהירות וצפרו בקולי קולות והמונים סתמו את הרחובות בריקודים ובשירה. בשיחות עם מקומיים הצלחתי, באיטיות ובקושי רב, לקבל תמונה על המתרחש. עברנו ממוקד השמחה לרחוב הראשי שהיה שקט וסגור ע"י המשטרה. הקטע שהיה סגור היה הקטע שעבר ליד בנין הממשלה, כמו שהסביר לנו איש צוות טלוויזיה צ'יליאני שעצרנו (שוב - בספרדית. אה אחד לא מדבר פה אנגלית!). בסוף הקטע הסגור הגענו למוקד שמחה נוסף, גדול יותר, שם כבר נישאו נאומים והופיעו אומנים והקהל צעק בהתלהבות קריאות גנאי לפינושה המודח וקריאות כמו "צ'י-צ'י-צ'י-לה-לה-לה, ויווה צ'ילה ליברטה!" (תחי צ'ילה החופשית). לבימת הכבוד עלה גם מי שנבחר (לפי מיטב הבנתנו) למושל סנטיאגו או משהו כזה ולאחר שנרגע הקהל הוא קרא "טנמוס און פרזידנטה!" ("יש לנו נשיא!"). אח"כ הוא אמר משהו על תום עידן הדיכוי והעצב בצ'ילה ופתיחת עידן של שמחה טוב יותר. מישהי ריססה על הקיר את הכתובת "ישוחררו האסירים הפוליטיים". בקיצור, שמחה אמיתית, נהדרת וסוחפת של עם ששוחרר מדיכוי. אח"כ עברנו לכיכר עוד יותר גדולה יחד עם כל ההמון ושם הגיעה המסיבה לשיאה כאשר צלצל פעמון הקתדרלה לחצות. על המרפסת נצבו כמה אנשים "חשובים" שאני משער שאחד מהם היה הנשיא הנבחר. היינו אכן עדים לרגע היסטורי חשוב, משהו כמו הגרסה הדרום האמריקאית להפלת חומת ברלין. פגשנו, אגב, בחורה יהודיה (שזיהתה אותנו כישראלים) שאמרה לי שהיא הצביעה בעד מועמד אחר ושהיא חושבת שהנשיא החדש יהיה רע ליהודים. היא אפילו אמרה, מה תגידו, שהיא היתה מעדיפה שפינושה ישאר! ידד שלה שעמד לידה והצביע לנשיא שנבחר אמר לנו ולה כל הזמן שהיא משוגעת. לצערי, לא הצלחתי להבין מדוע היא חושבת כך בשל קשיי השפה.

למחרת בבוקר הכל חזר למצב הרגיל ורק כותרות העיתונים העידו על המהפך הגדול שחל. נסענו לעירית הנופש הנהדרת Vina del Mar שלחוף האוקיינוס השקט, הנהנית ממזג אויר מאד ישראלי, רק בלי הלחות המעיקה. חשבנו שפה לא נרגיש את המולת הבחירות. אך, רק שקעה השמש וכבר החלו גם פה הצפירות והחגיגות שאנו שומעים ברגע זה מחלון החדר. החבר'ה פה עומדים לי על הראש לסיים את המכתב ולצאת לאכול ולהשתתף בחגיגות הנצחון. האמת, אני מאד רעב. כבר 22:25 ולא אכלנו דבר מאז הבוקר.